

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

OKM:n uutisia – ajankohtaista korkeakoulu- ja tiedepolitiikassa

Opetusneuvos Saara Vihko, opetus- ja kulttuuriministeriö
Humanististen ja yhteiskuntatieteellisten alojen dekaanipäivät 11.2.2025

Tilannekuva

- Suomen perimmäinen haaste on heikko talous- ja tuottavuuskehitys
- Näivettymiskierteen katkaisemiseksi hallitus on käynnistänyt kasvuriihen (puoliväliriihen) valmistelun
- Tutkimus ja korkeakoulutus ovat ratkaisujen keskiössä

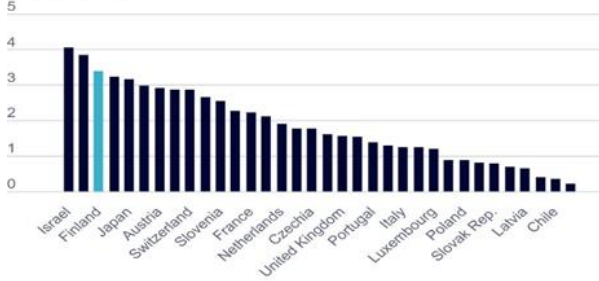

| OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Suomen suhteellinen asema on heikentynyt

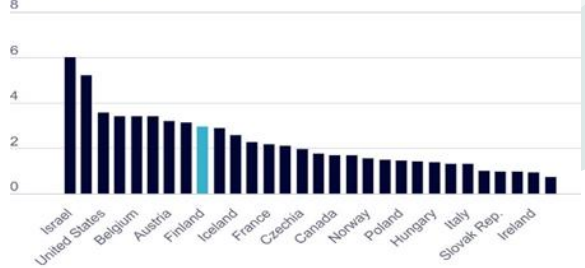
Gross domestic spending on R&D

% of GDP, 2012

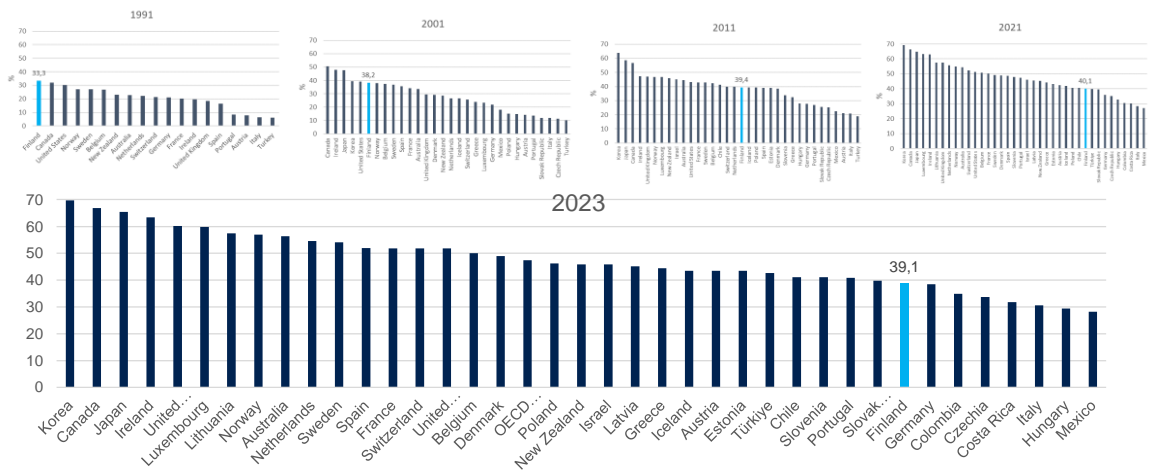

Gross domestic spending on R&D

% of GDP, 2022

Korkeakoulututkinnon suorittaneet (25-34-vuotiaat)

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen rahoitusmallit vuodesta 2025 alkaen

	YO Kausi 2021–2024	YO Kausi 2025–2028	AMK Kausi 2021–2024	AMK Kausi 2025–2028
Koulutus	42 %	44 %	76 %	75 %¹
Uudet ensikertalaiset opiskelijat	-	3 %	-	3 %
Suoritut alemmat korkeakoulututkinnot (YO) tai AMK-tutkinnot (AMK)	11 %	11 %	56 %	56 %
Ylemmät korkeakoulututkinnot (YO)	19 %	19 %	-	-
Ammattillisessa opettajankoulutuksessa suoritut opinnot (AMK)	-	-	2 %	2 %
Jatkuva oppiminen	4 %	3 %	8 %	5 %
Yhteistyöopinnot	1 %	1 %	1 %	1 %
Työllistyminen (työlliset 1 v valmistumisen jälkeen)	2 %	2 %	3 %	2 %
Työllistymisen laatu (uraseuranta)	2 %	2 %	3 %	3 %
Opiskelijapalaute	3 %	3 %	3 %	3 %
Tutkimus (YO) / TKI-toiminta (AMK)	34 %	37 %	19 %	20 %
Suoritut tohtorin tutkinnot (YO)	8 %	9 %	-	-
Julkaisut (AMK ml. taiteellinen toiminta, AV -aineistot, TVT -ohjelmat)	14 %	14 %	2 %	2 %
Kilpailtu kv. tutkimusrahoitus, pl. yritysrahoitus (YO)	6 %	7 %	-	-
Kotimaisilta ja ulkomaisilta yrityksiltä saatu tutkimusrahoitus ja muu kotimainen tutkimusrahoitus (SA, BF) (YO)	6 %	7 %	-	-
Ulkopuolinen T&K-toiminnan rahoitus (AMK)	-	-	11 %	12 %
Suoritut ylemmät AMK-tutkinnot (AMK)	-	-	6 %	6 %
Koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteet (YO) / koulutus- ja tutkimus- ja kehittämisspolitiikan tavoitteet (AMK)	24 %	19 %	5 %	5 %
Strategiapohjainen rahoitus	15 %	10 %	5 %	5 %
Valtakunnalliset tehtävät (YO)	9 %	9 %	-	-
YHTEENSÄ	100 %	100 %	100 %	100 %

5 | 25.2.2025

| OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Korkeakoulujen yhteiset tavoitteet 2025-2028

1 (TKI): Suomalaisen tieteen ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan tasoa ja vaikuttavuutta nostetaan. Yliopistot lisäävät ja uudistavat tohtorikoulutusta siten, että tutkinnon suoritusajat lyhenevät, koulutuksen laatu paranee ja osaaminen siirtyy nykyistä nopeammin työelämän käyttöön. Korkeakoulut lisäävät kotimaisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa tehtävää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan ekosysteemeihin perustuvaa yhteistyötä.

2 (KOULUTUS): Korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä nostetaan kohti 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä ja pidemmällä aikavälillä OECD:n kärkimaiden tasolle. Samanaikaisesti korkeakoulut huolehtivat korkeakoulutuksen laadusta. Jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia vahvistetaan korkeakoulujen tarjontaa uudistamalla ja rahoitus pohjaa laajentamalla. Kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden ja tutkijoiden määrää lisätään ja samanaikaisesti parannetaan heidän valmiuksiaan työllistyä valmistumisen jälkeen Suomeen.

3: Korkeakoulut profiloituvat sekä terävöittävät koulutuksen ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimintansa vahvuusalueitaan.

4: Korkeakoulujen toiminta edistää yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemista, kestävä kehitystä ja kaksoisiirtymää.

5: Korkeakouluja johdetaan hyvin, työ- ja opiskeluhyvinvointiin panostetaan ja henkilöstön osaamisen kehittämisestä huolehditaan systemaattisesti.

6 | 25.2.2025

| OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Matka koulutustason nostamiseksi on kesken

- Hallituksen toimet ovat määrätietoisia
- Lisäaloituspaikkarahoitusta kohdennettu pistemäisesti pahimmille osaajapula-aloille (mm. lääkärit, vaka-opettajat, sairaanhoitajat)
- Tutkintotavoitteita nostettu 4%/v.-kasvu-uralle (mahdollistaa 50 prosentin koulutustasotavoitteen v. 2035 mennessä)
- Rahoitusmalleja uudistettu (mm. ensikertalaiset uutena rahoituskriteerinä)
- Opintopolkujen sujuvoittamisen toimenpideohjelma (mm. yhden korkeakoulupaikan säännön valmistelu)
- **MUTTA** haasteena on, että koulutustason nostoon ei ole varattu lisäresursseja, vaan toimia tehdään järjestelmää kehittämällä (tuottavuutta nostamalla)

7 | 25.2.2025

| OPETUS-JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Opintopolkujen ja siirtymien sujuvoittaminen	
Toimenpideohjelman vaikuttavuuden varmistamiseksi asetetaan hallinnonrajat ylittävä ja sidosryhmät osallistava ohjausryhmä .	
<u>Toimenpidekokonaisuus</u>	<u>Keskeiset toimet</u>
Lainsäädäntöhanke yhden opiskeluoikeuden säännöksen valmistelemiseksi korkeakoulutukseen	Hallituksen esitys 10/2025. Lainsäädäntö voimaan v. 2026. Ei työryhmää, virkavalmisteluna. Sidosryhmäkuulemiset prosessin aikana.
Sote-alojen kaksoistutkintojen uudistaminen	Hallituksen esitys v. 2026. Työryhmävalmistelu
Kelpoisuuksien ja koulutuspolkujen tarkastelu eri hallinnonaloilla saman tasoisten tutkintojen suorittamisen tarpeen vähentämiseksi	Kaikki ministeriöt laativat 4/2025 mennessä suunnitelman kelpoisuussääntelyn sujuvoittamiseksi ja vaihtoehtoisten koulutuspolkujen toteuttamiseksi, joiden pohjalta ministeriöt käynnistävät säädösvalmistelun.
Siirtymien ja alanvaihtojen helpottaminen. Opiskelijavalintojen uudistaminen yhdessä korkeakoulujen kanssa. Digivision mahdollisuuksien hyödyntäminen opintojen joustavoittamiseksi.	Hankehaku korkeakouluille kasautumista vähentävien toimenpiteiden edistämiseksi (syksy 2024). Hankkeiden toteutus v. 2025 – 2026. Digivision rahoituksen kautta lisätään mahdollisuuksia opintojen sujuvoittamiseen ja joustavuuteen. Vuoropuhelu korkeakoulujen kanssa opiskelijavalintojen kehittäminen.
Jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien lisääminen ja tutkintoa pienempien koulutuskokonaisuuksien kehittäminen	Pienten osaamiskokonaisuuden pilottien käynnistäminen (11/2024) OKM:n ja JOTPA:n yhteistyönä (päätökset 9/2024). Jatkuvan oppimisen digitaalisten palvelualueiden edistäminen. Viestintäkampanja rakentuvasta jatkuvan oppimisen järjestelmästä.
Työvoimaviranomaisille palautetaan mahdollisuus hankkia korkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta tarveharkintaisena työvoimakoulutuksena	TEM: HE-valmistelu (yhden paikan säännön liitelakina) vuonna 2025, lainsäädäntö voimaan v. 2026.

8 |

| OPETUS-JA KULTTUURIMINISTERIÖ

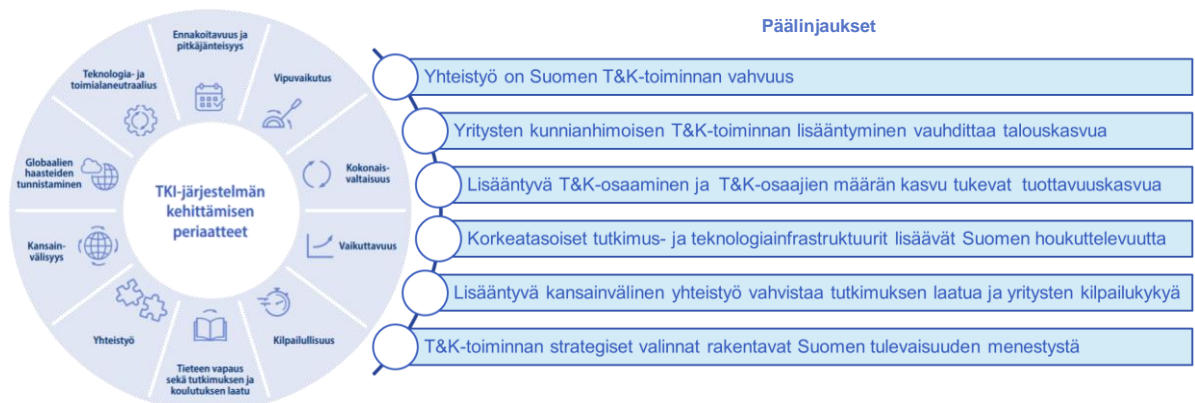
T&K-toiminnan rahoituksen suunta on käännetty

- Valtion T&K-rahoitus kasvaa rahoituslain tavoitteen mukaisesti noin miljardilla eurolla tämän hallituskauden aikana
- Vuoteen 2030 mennessä Suomen julkinen T&K-rahoitus kasvaa 40 prosentilla
- OKM:n hallinnonalalla T&K-rahoitusta on kohdennettu
  - Tohtoripilottiin (262 M€ 2024-2027)
  - Suurteholaskennan tutkimusinfrastruktuurin uudistamiseen (250 M€ 2025-2028)
  - Suomen Akatemian kautta jaettavaan kilpailulliseen tutkimusrahoitukseen määräaikaisin ja pysyvin lisäyksiin tutkimusinfrastruktuureihin, lippulaivoihin, kliiniseen tutkimukseen ja hyvinvointialueiden T&K-yhteistyöhön sekä soveltavaan tutkimukseen (Proof of Concept -rahoitus)
- Valtion T&K-rahoituksen kohdennuksista merkittävin osa on kanavoitu yrityksille ja yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyöhön BF:n kautta
- Tulevassa kehysriihessä OKM:n painopisteenä on korkeakoulujen perusrahoitukseen kohdentuva T&K-lisärahoitus

9 | 25.2.2025

| OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

T&K-rahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

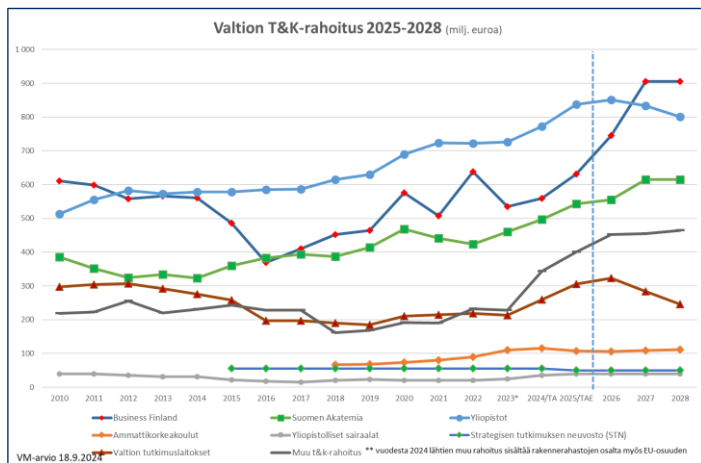

10 |

[Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma - Valto](#)

Valtion T&K-rahoituksen jakautuminen (arvio)

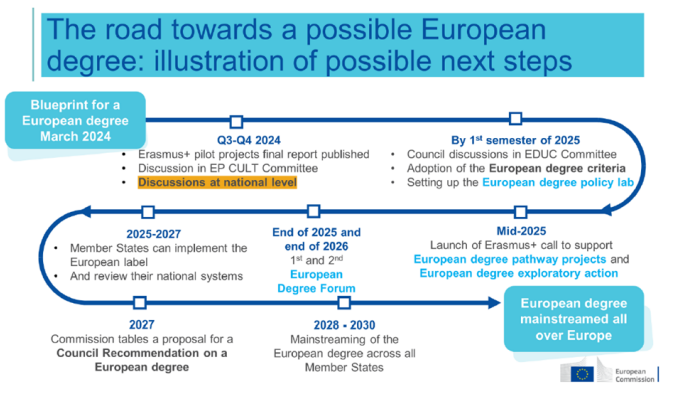
- Valtion T&K-rahoitusta koskeva laki: Valtion T&K-rahoituksen lisäykset 2024-2030
- Valtion T&K-rahoituksen osuus BKT:sta 1,2 % vuonna 2030.
- Toistaiseksi valtion T&K-rahoituksen lisäyksistä valtaosa kanavoituu Business Finlandin kautta

| OPETUS-JA KULTTUURIMINISTERIÖ

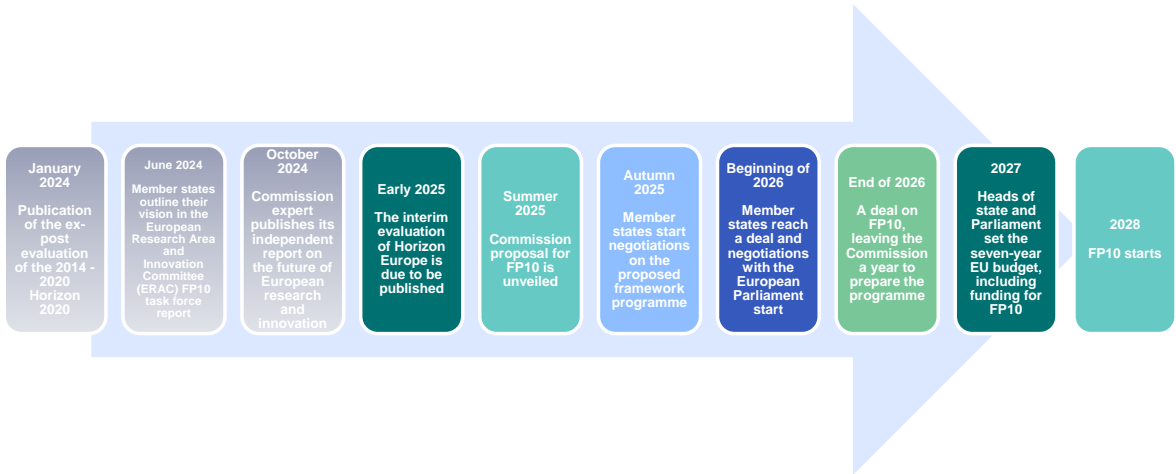
European Degree valmistelu –komission aikataulu

Annex 1 – Blueprint for a European degree: example of possible roadmap

| OPETUS-JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Seuraavan TKI-puiteohjelman valmistelu

13 | 25.2.2025

| OPETUS-JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Toimintaympäristön muutos

| OPETUS-JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Keskeiset muutostekijät - korkeakoulutus ja tutkimus

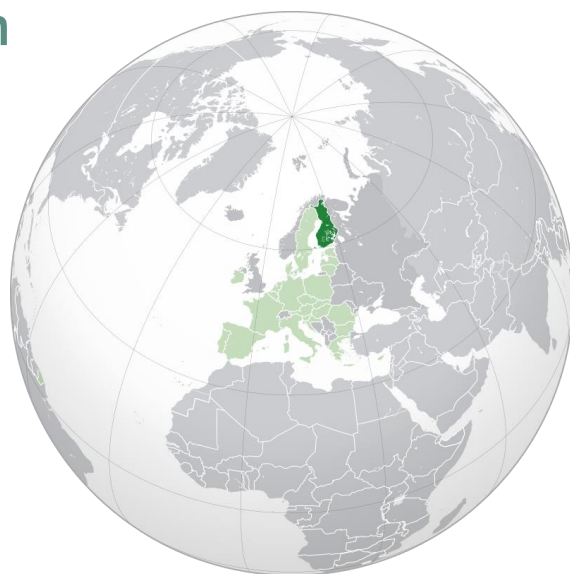

15 | 25.2.2025

| OPETUS-JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Pienen osaamis pohjaisen avotalouden tilanne 2025

- 1344 kilometriä valtioiden välistä raja
  - Pisin EU:n ulkoraja
  - Pisin NATO:n ulkoraja
- Organisatorinen yhteistyö Venäjän kanssa jäissä
- Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteistyö on vilkasta usean Venäjän hyökkäyssotaa tuomitsemattoman maan kanssa
- Osaamisen huoltovarmuus?

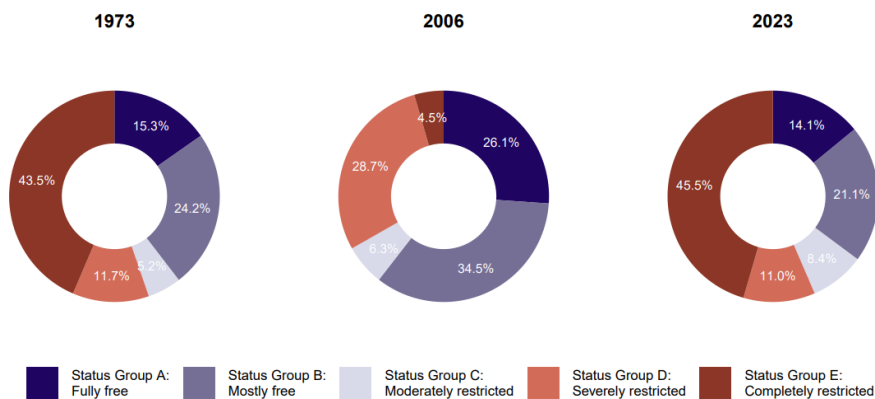

16 | 25.2.2025

| OPETUS-JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Akateeminen vapaus heikentymässä

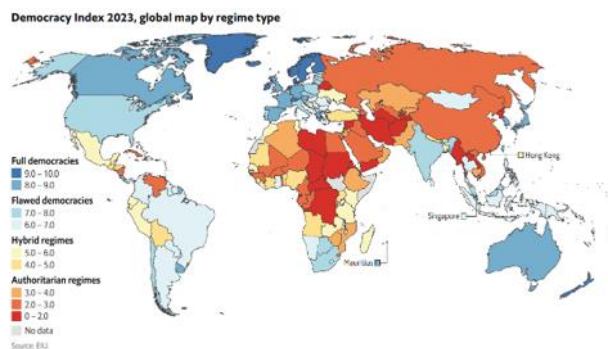
Lähde: Academic Freedom Index, Update 2024. Friedrich-Alexander-Universität
<https://academic-freedom-index.net/>

17 | 25.2.2025

Arvot ja asenteet moninaistuvat – hiipuko korkeakoulutus?

- Korkeakoulujen roolin ja tehtävien tarkastelua demokratian vahvistamisessa.
- Yksilöllistyvät odotukset haastavat korkeakoulutuksen perinteisiä rakenteita ja toteuttamistapoja.
- Koulutus- ja tulevaisuususkon ylläpitäminen ja vahvistaminen entistä tärkeämpää
- Nuorelle ikäluokalle mahdollisuuksien osoittaminen
- Mitä muutostekijästä seuraa korkeakoulutukselle ja tutkimukselle?

Luonnos

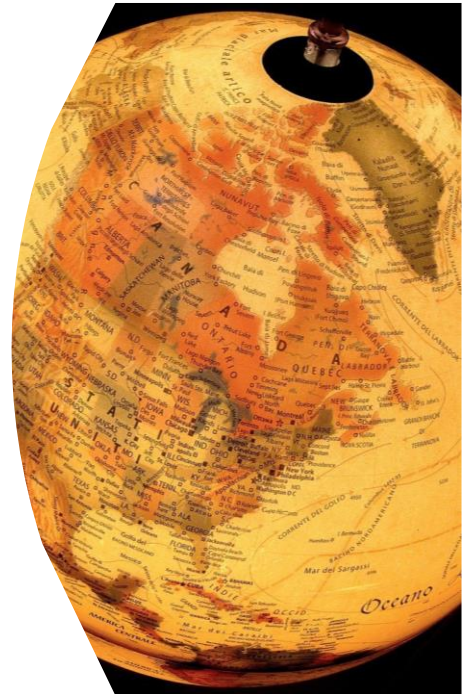

18 | 25.2.2025

| OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Moninapaistuva maailma

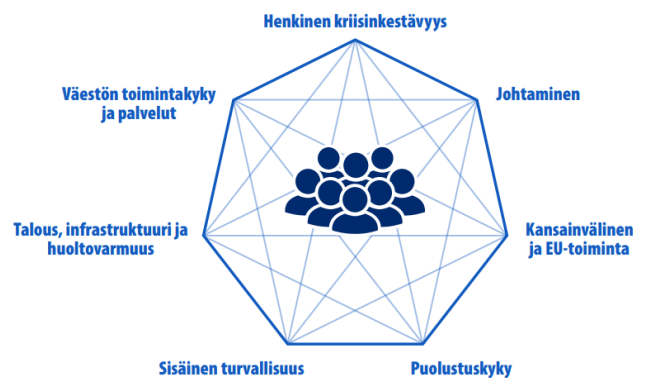
- Länsimaisen demokratiamallin rinnalla on muitakin hallintomalleja, joita on ymmärrettävä, vaikkemme niitä hyväksyisikään.
- Yhteistyön syventäminen samat arvot jakavien maiden kanssa.
- Luottamusperusta osaamisen ja teknologian jakamiseksi.
- Kahden- ja monenvälinen yhteistyö vastuullisen kansainvälisyyden ja tutkimusturvallisuuden edistämiseksi.
- Miten toimia eri arvot omaavien toimijoiden kanssa?
- Tiedon ja osaamisen demokratisoituminen (esim. vastuullinen tekoäly)

19 | 25.2.2025

Tutkimuksen turvallisuus

- OKM:n ja korkeakoulujen yhteiset suositukset vastuullisen kansainvälisyyden edistämiseksi
- Akatemialain uudistaminen

20 | 25.2.2025

| OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Visiotyö

| OPETUS-JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiotyö

- Korkeakoulutuksen ja korkeakoulujärjestelmän kehittämisessä on tarve katsoa pidemmälle tulevaisuuteen
- Lähtökohtana on uudistaa vuonna 2017 julkaistua *Korkeakoulutus ja tutkimus 2030* -visiotyötä
- Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan jatkuvuuden ja ennakoitavuuden vahvistaminen
- Kansainvälisen ja kansallisen toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen
- Tilannekuvassa hahmotellaan kehityskulkuja vuoteen 2040, toimenpiteissä tähdätään vuoteen 2035

Tehdään yhdessä!

Seuraavat askeleet

- Tilaisuuksien ja keskustelujen pohjalta valmistellut korkeakoulutukseen ja tutkimukseen vaikuttavat muutostekijät kommenteille maaliskuussa (verkkokonsultaatio)
  - Tilannekuvaa käsitellään 13.5. korkeakoulujen ja tiedelaitosten johdon seminaarissa.
- Työskentely ja organisoituminen vision päämäärien linjaamiseksi

Kiitos!

saara.vihko@gov.fi

| OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ